

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

Cijena 20 dinara — Izdaje Novinsko-izdavačko poduzeće
»Štampa« Sibenik — Direktor MARKO JURKOVIĆ — Mjesečna pretplata za SFRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara — Tekući račun: Komunalna banka Sibenik 435-11-1-8 * Telefon štamparije 22-28 i 29-53

U susret Osmom kongresu SKJ

Više znanja - bolji argumenti

Da bi komunisti mogli uspješno da ostvaruju svoju novu ulogu i zadatke koje je pred njih postavio VII kongres SKJ — daju riječju, snagom argumenta i primjerom utiču na druge — oni su morali i više da uče, da priširuju svoje vidike. Na to ih je, uostalom, obavezao i Kongres, koji je u svojoj Rezoluciji o narednim zadacima, pored ostalog, istakao: »Organizacije i rukovodstva SKJ dužni su da razvijaju ideološku aktivnost u najtješnijoj povezanosti s praksom socijalističke izgradnje i da smjelo razvijaju raznovrsne oblike političke i idejne djelatnosti. Potrebno je osigurati različite programe prilagođene nivou obrazovanja i interes ljudji, brinuti se za bolje korišćenje već postojeće i izdavanje nove literaturne potrebe za ideološki rad i obratiti pažnju idejnom uzdizanju komunista, a naročito novoprimitih članova«. Kongres je posebno obavezao sva rukovodstva, organizacije i članove SKJ da razvijaju široku aktivnost na proučavanju i objašnjavanju Programa SKJ.

Već prvih mjeseci poslije VII kongresa razvijen je intenzivan, dobro organiziran i široko zasnovan rad na proučavanju Programa SKJ. U tome radu, kako je to ocijenjeno još na II plenumu CK SKJ, članovi Saveza komunista su značajno podigli svoj ideološki nivo i obogatili svoje znanje boljim poznavanjem osnovnih problema savremenog razvitka, što je sve imalo krupan značaj za smišljeniju i sadržajno bogatiju svakodnevnu političku aktivnost komunista.

Sedmi kongres je, također, povećao interes članstva za djela Marska, Engelsa i Lenjina, od

kjih su neka ponovo izdata. Za potrebe ideološkog rada štampano je u većim tiražima i više drugih priručnika, popularne političke literature i autentičnih dokumenata s plenuma CK SKJ i foruma drugih političkih organizacija. U tome su se isticala izdavačka poduzeća — »Komunist«, »Kultura«, »Rad«, »Sedma sila« i mnoga druga. Značajnu pomoć članstva u podizanju nivoa ideološkog znanja i, naročito, u svakodnevnoj političkoj aktivnosti pružio je i list »Komunist«, organa SK Jugoslavije, čiji nedjeljni tiraž danas inosi 230.000 primjere

raka, kao i časopis »Socijalizam«, koji se štampa u mjesečnom tiražu od oko 20.000 primjeraka.

U ovom razdoblju postignut je i značajan napredak u izgrađivanju sistema marksističkog obrazovanja kadrova. U Beogradu je otvorena Visoka škola političkih nauka, a u Zagrebu Fakultet političkih nauka. Gotovo u svim republičkim centrima rade jednogodišnje više političke škole.

Također, u velikom broju općina rade i večernje političke škole, koje su rasprostranjene oblik sistematskog uzdizanja društveno-političkih radnika i važna uporišta ideološke aktivnosti u komunizmu. Mreža tih škola se u ovom periodu znatno proširila: dok je 1958-59. godine bilo u zemlji 160 večernih političkih škola, u prošloj 1963/64. godini ih je bilo 380 sa blizu 15.000 slušalaca. Inače, računava se da je dosad više političke škole završilo oko 70.000 članova SKJ.

Zapaženu ulogu u organiziranju ideološkog, ekonomskog i općeg obrazovanja imali su i sve više imaju radnički i narodni univerziteti. Tako je samo u 1961/62. godini u okviru tih institucija bilo organizirano preko 6.400 seminara i kurseva s oko 263.000 polaznika. Rješavanjem kadrovskih, organizacionih i materijalnih problema, većina ovih institucija se sredila i izgradila odgovarajuću fizičnomiju i programe rada.

Što je u svemu najvažnije — sistematski rad na ideološkom obrazovanju sve više se usko organski veže s tekućom političkom aktivnošću i praktičnom idejnom borbom, pa samim tim više doprinosi podizanju akcio-

ne sposobnosti organizacija i članstva u borbi za rješavanje aktualnih problema koje ističe naša socijalistička praksa. Prilikom programa uvažavaju se razlike u nivou obrazovanja i, osobito, interes članstva.

To ne znači da u nekim općinama i organizacijama nema slabosti. Na njih je posebno ukazao IV plenum CK SKJ. Najviše slabosti u tom radu dolazilo je otud, što komiteti i osnovne organizacije u nekim općinama nisu prema ovim pitanjima uvijek imali dovoljno aktivan odnos, što su ideološki rad tretirali usko, kao sektor i područje aktivnosti samo ideoloških komisija, tj. užeg broja »zaduzenih« drugova i institucija za obrazovanje. Bilo je i krajnosti: da se ideološki rad isključivo prepustao institucijama za obrazovanje, pa je ponegdje dobijao obilježja »prosvjetarstva« ili je, pak, čitav taj posao »vraćen« u osnovne organizacije, u okviru kojih se organiziraju predavanja i teorijski sastanci.

Svakako, pitanje se ne može postaviti uprošćeno (kao što se često postavlja) — da se ovim radom bave ili obrazovne institucije ili osnovne organizacije. Jer, i jedni i drugi imaju u tome važnu ulogu. Kao što je to rečeno na IV plenumu: osnovno je da organizacije i aktivni SKJ po smjeru i sadržini svoje aktivnosti značajni faktori idejnog formiranja komunista. To znači da oni, prije svega, treba da osiguraju da svaki član, a naročito novoprimiti, aktivno radi na podizanju svog idejnog nivoa na način koji najbolje odgovara njegovim potrebama. Najvažnije je da es to sve poveže s dinamičnim političkim radom.

Z. S.

Pirovac: Kupalište

Aktuelna tema

Šta otkrivaju žalbe i pritužbe građana

Ima ljudi koji su skloni da u povećanom broju žalbi i pritužbi i građana na razne nepravičnosti i antisocijalističke pojave vide neku opasnost po izgradnju socijalističkih odnosa i sl. Međutim, ova pojava znači sasvim suprotno, znači upravo napredak u društvenim odnosima, širinu socijalističke demokracije, a samim tim, otkriva mnoge slabosti koje prate kretanje i razvitak društvenih snaga.

Postavlja se pitanje otkud veliki broj žalbi i pritužbi, otkud takoreći, erupcija traženja pravde? Jedna misao izrečena u Saveznoj skupštini u debati o ovoj materiji, najvjernije karakterizira ovu pojavu. Baš zato, rečeno je u Skupštini, »što se socijalistički društveni odnosi sve više učvršćuju i usavršavaju, mi smo i kao pojedinci i društvo u cijelini, politički vrlo osjetljivo na svaku antisocijalističku pojavu, bez obzira od koga ona potiče«.

I to je, u stvari, ono što se traži od našeg čovjeka, da ne prešutkuje ništa što može, makar i u začetku, da deformira prave socijalističke odnose. Zato je i zataškavanje mnogih žalbi i pritužbi građana, što je ovdje ondje dolazilo, do izražaja, kao i administrativan odnos prema njima, a u cilju »viših interesa« zaštite socijalističkog društva od »neopravdane kritike« i »kritičarstva«, u stvari, značilo antisocijalističku pojavu, stvaranja lažne slike o društvenim odnosima. Ovo, opet, pružalo je mogućnosti mnogim »malim bogovima« da u ime tekuće zaštite socijalističke izgradnje, u stvari zaštite svoje povlašćene pozicije, suzbijaju sve ono što bi moglo podriti te pozicije i dati oduška pravim socijalističkim snagama. Takvi govore da samoupravljanju treba staviti neke uzde, da je potrebno više discipline (čitaj više komandiranja). Takvima je teško da se odreknu samodržačke vlasti i »vijesti« da su samo oni pravi zaštitnici socijalističke izgradnje, a da je sve drugo još nedovoljno svjesno i »nezrelo« pa da zato netko treba da drži uzde. U ime takvih »principa« do-

dolazilo je do svih onih naka-radnih antisocijalističkih pojava koje su, u suštini, dovodile do opasnih krivina, kao što su nepoštovanje ljudske ličnosti, zakidanje raznih prava iz rada i radnih odnosa, nepravilnosti u raspodjeli stanova, otpuštanja s posla pred sticanje prava na penziju, stvaranje psihoze takozvanog viška radne snage, da bi se nepoželjni, oni koji opravdano kritiziraju, odstranili ili bili premješteni na druga radna mjesta s manjim prihodima, itd.

Protiv ovakvih pojava u 1963. godini bilo je ništa manje nego oko 81.000 predstavi i pritužbi. U ovoj godini taj broj se nešto smanjio, i što je najinteresantnije, karakteristika tih pritužbi je takva da je sve manje žalbi na izrazitu samovolju ili birokraciju (made i tu ima dosta primjedbi) a više se žalbi odnose na radne odnose i pojave koje iz toga proističu, naročito u oblasti raspodjele ličnih dohodaka, stambene politike i slično.

Na šta, u stvari, ukazuju ove pritužbe i predstave i odakle dolazi do raznih izrodavanja i negodovanja što se može otkloniti. Jedan od uzroka, svakako, jesu i neki zastarjeli i već prevaziđeni zakonski propisi koje je dinamičan razvoj socijalističke dinamičan razvoj socijalističke snage već predstavljaju anahronizam, jer imaju prazninu, nejasnih formulacija pravljjenih vrijeme drugih prilika, nedovoljno ravijenih društvenih odnosa. Tu bi, na primjer, mogao doći Zakon o stambenim odnosima, zatim zakoni o invalidskom i penzionom osigura-

nju, zakon o radnim odnosima i neki drugi. Iz nepotpunosti i praznina koji se javljaju u nekim zastarjelim zakonskim tekstovima, dolazi do nesuglasica, pogrešnih tumačenja, pa i takvih tumačenja koja se mogu prilagoditi i birokratskim tendencijama nekih koji takve zakone sprovode u praksi.

Zato nije čudo što je preko 70% predstavi i pritužbi opravdano. Ima u ovom procentu pretežni dio predstavi koje se, kako smo i naprijed rekli, odnose na nepoštivanje ljudske ličnosti. Ovo s jedne strane govori ne o tome da je povećani broj predstavi i pritužbi rezultat pogoršanog stanja u općim društvenim odnosima, već naprotiv, o tome da su u tim odnosima, poslije splitskog govora druga Tita, pisma Izvršnog komiteta SKJ, donošenja Ustava i usklađivanja mnogih zakonskih propisa s ustavnim načelima, došlo do izražaja mnogo šire demokratske slobode i prava građana kao i da su samovolja pojedinaca, pristranost i birokratizam došli pod udar općeg demokratskog razvitka koji se razvija u pravcu poštivanja čovjekove ličnosti kao jedinke i njegove uloge u kolektivnoj izgradnji društva. Otuda i veći procenat pritužbi i predstavi protiv onih koji pokušavaju da se zadrže u starijim pozicijama u ulozu svemoćnih arbitara.

Da bi efikasnost rješavanja ovih problema koji izviru iz ovakvih pojava bili što potpunije rješavani, nužno je da se, prilikom njihovog otklanjanja, što više uključuje javnost preko raznih institucija — u organima radničkog upravljanja, sindikatu, na zborovima birača; pa i općinske skupštine treba češće i potpunije da raspravljaju o ovim pojavama koje mogu stvoriti, a ponegdje i stvaraju društveno-političke probleme. To bi, ujedno, bila i velika pomoć i komisijama za

predstave i žalbe na svim nivoima, počev od Općinske skupštine pa sve do Saveznog i izvršnih vijeća republika, koje se intenzivno bave ovim pitanjima. Ali, to bi doprinijelo i mnogo širem povjerenju građana u objektivnost žigosanja i efikasnost otklanja ovakvih pojava pred samim licem građana.

U posljednje vrijeme te prakse je sve više, što se veoma pozitivno odražava na pravilnije reagiranje onih kojih se sve ovo tiče.

Lj. Stojović

O smjernicama za izradu plana

Važan je pravilan izbor osnovne orijentacije

U prednacrtu rezolucije o smjernicama za izradu društvenog plana Jugoslavije za razdoblje 1964-1970. Savezna skupština preporučuje svim nosiocima privredne aktivnosti da u utvrđivanju politike razvoja poklone odgovarajuću pažnju racionalnom rasporedu akumuliranih sredstava, kako bi se u budućnosti postigao još dinamičniji i skladniji privredni i društveni razvoj i da svoje investicione programe usklađuju s raspoloživim sredstvima radi izbjegavanja prenapretnosti odnosa u investicionoj potrošnji. Radničko samoupravljanje i slobodni odnosi u privredi, to sve veće značenje tržišta, ističu u prvi plan ponašanje poduzeća, njegove motive i reakcije.

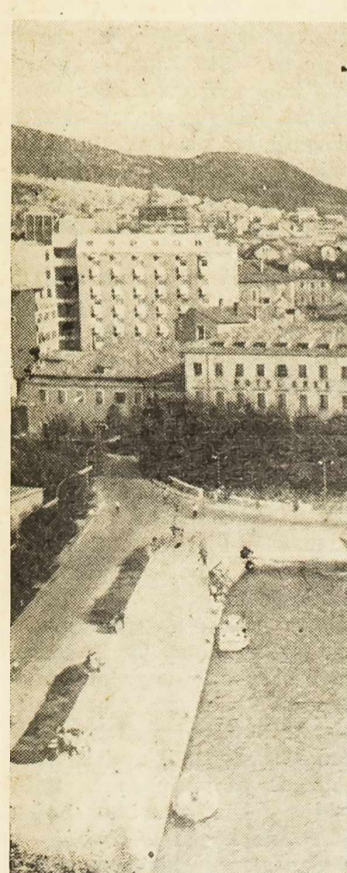
Dakle, poduzeće i ljudi u njemu su oni koji će u krajnjoj liniji odlučiti kako da idu u ekspanziju, kako da prošire djelatnost. Oni mogu odlučiti da idu na sniženje asortimana i intenziviranje razvoja — u specijalizaciji ili za daljnje sniženje asortimana na istoj tehnologiji ili istoj sirovini i sl. Na primjer, metalurško poduzeće koje ima samo čeličanu može ići u svom razvoju, prema sirovini i razvijati proizvodnju sirova željeza, visoke peći, koksa i rudničke željezne rude. Ali, ono može poći i drugim putem, tj. prema finalnom proizvodu i razvijati valjaonice, tvornice željeznih konstrukcija ili teške mašingradnje.

Tu je sad pravilan izbor osnovne orijentacije od presud-

ne važnosti za život poduzeća. Ako su njegovi upravljači odabrali proizvode i proizvodne tehnike koje karakteriziraju brzo tempo razvoja, onda će i razvoj poduzeća biti brz. A ako su izabrali proizvode koji su kod nas i u svijetu u fazi zrelosti i stagnacije, ni razvoj te privredne organizacije neće moći imati brz tempo.

Stoga bi u diskusijama oko smjernica za izradu plana bilo dobro da se u komunama i privrednim organizacijama konkretno razmisli: kako će određene organizacije izgledati za 5, 10, 15 i 20 godina po proizvodnji, tehnologiji, broju i strukturi zaposlenosti. Nadalje, kakvu dinamiku razvoja predviđaju i je li takva dinamika dosad odgovarala jugoslavenskim i lokalnim mogućnostima. To uključuje izradu određenih rješenja i perspektivnih planova razvoja koje će odobriti organi radničkog samoupravljanja. Kao pretpostavku za to treba da su izrađeni investicioni planovi za poduzeća i za pojedine njihove dijelove do određenog roka.

Naravno, sve to ne može biti ostvareno ako rukovodni kadar i svi upravljači nemaju određene i vrlo jasne ciljeve i koncepciju dugoročnog razvoja svoje organizacije, te ako ne vode računa kako će kod toga proći radnik, tj. kako će rasti njegov standard i najzad, ali ne kao najmanje važno: kako će rasti proizvodnost, odnosno kakav je tehnički nivo proizvoda i proizvodnih postupaka.

Šibenik: Obala

**Naš
intervju**

**Razgovor s komandantom ORB „Mladi
graditelj“ Antom Dželalijom**

Velik odaziv mladih

Omladinska radna brigada »Mladi graditelj« otputovalo je jučer na izgradnju Jdranske magistrale kroz Crnu Goru. U povodu toga, neposredno pred odlazak brigadiru, obratili smo se komandantu brigade, drugu AN I DŽELALIJI, sekretaru Općinskog komiteta Saveza omladine Šibenik, da nam odgovori na nekoliko pitanja.

Druže Dželalija, vi ste komandant dalmatinske brigade koja odlazi na radne akcije u Crnu Goru. Kažite nam kako je teklo formiranje brigade, tko će je sačinjavati, koliko će omladinaca biti uključene u brigadu, koliko ih je sa šibenskog područja?

— Mogu reći da se odmah po zaduženju Kotarskog komiteta SOH Split da se omladinska radna brigada »Mladi graditelj« formira u Šibeniku počelo s intenzivnim pripremama. To je, mogu sada kazati, omogućilo da ova brigada krene na postavljenu joj zadatak potpuno spremna. Da je tako, treba zahvaliti i svim općinskim komitetima Saveza omladine, sa čijih područja će omladina biti uključena u brigadu. A brigada će, eto, biti sastavljena od omladinaca i omladinki iz Zadra, Knina, Drniša, Benkovca i Šibenika.

dinke i omladinci steknu pravi lan-nazor na svijet, a bit će im uvelike dana i prilika da se upoznaju s mnogim kretanjima u našem životu. Razni kursevi, predavanja, »minijaturne škole«, zabavne i društvene večeri, drugarski susreti s omladinom iz drugih krajeva i republika — sve će to doprinijeti da i ova omladinska radna akcija bude ono što su bile i mnoge prije nje — socijalistička škola i izvor dragocjenih iskustava.

Vi ste, koliko nam je poznato, do sada tri puta učestvovali na radnim akcijama. Pretpostavljamo, na njima ste stekli izvjesna iskustva koja će Vam, zacijelo, koristiti. Što Vi mislite o tome?

— Tačno je — bio sam tri puta na izgradnji Auto-puta i svaki put proglašen sam udarnikom.

Stekao sam iskustva, ali život na trasi, na radnim akcijama toliko je dinamičan da svaka godina nešto novo. Svijestan sam povjerenja što mi ga je ukazao Kotarski komitet Saveza omladine Split i nadam se da ću ga u potpunosti opravdati. Bude li tako bit ću, vjerujte, neobično sretan i ponosan.

Budući da će u brigadi biti i veliki broj omladinaca članova Saveza komunista, recite nam što očekujete od njih?

— Poznato je veoma dobro, da su članovi Saveza komunista na radnim akcijama učesnici i pokretači svih značajnih pobjeda. Pored toga, oni su uvijek pokretači osebnog političkog života, što mu je cilj idejno uzdizanje mladih. Poznato je također da upravo oni, omladinci članovi Saveza komunista, s mladenačkim žarom preuzimaju na sebe najodgovornije i najteže zadatke i što je najvažnije — oni su prekaljeni borci za razvijanje pravilnog onosa prema radu i ostalim obavezama brigade. Suvršeno je i govornici da njihov primjer i podrška imaju velik orđaz i na ostale brigadire — vrijedne omladinice.

Kada smo završili razgovor brigada je već napuštala grad. Krenula je prema Crnoj Gori, otišla je na jednu dionicu Jadranske magistrale, otišli su omladinci i omladinke Dalmacije da u prekrasnim crnogorskim brdima svojim žuljevima, i svojom pjesmom, izgrade jedan put, koji će nas još više povezati. Njihova pjesma, ova na odlasku, ječat će i u ponosnoj Crnoj Gori. Komandant brigade »Mladi graditelj« drug Ante Dželalija bio je radostan. (B)

Okolo nas

Kupališta bi trebala biti čistija

Ne treba biti sklon kritiziranju da bi se zaključilo kako su higijenske prilike na našim kupalištima često i ispod nužnog minimuma.

Mjesta na kojima se kupava veliki broj ljudi na ovom dijelu naše obale ima vrlo mnogo. Teško bi ih bilo i nabrojiti. Ne ka su više, neka manje posjećena. No, postoji jedan broj prirodnih ili izgrađenih plaža koje privlače najveći broj posjetilaca. Kakve su one zapravo?

Onaj tko je imao prilike da posjećuje naša kupališta tamo od Murtera i Pirovca pa do Rogoznice, uključujući i otoke, mogao bi o tome donijeti zaključke koji ne bi bili nimalo realni. Teško bi bilo iscrpno nabrajati, ali, navest ćemo nekoliko slučajeva koji pokazuju da higijena na našim kupalištima ne cvjeta. Slanica, na rimjer, na nekim mjestima ostavlja mučan utisak što se tiče čistoće. Tu more izbacuje sve i svašta, ali su tragovi čišćenja nezamjetljivi. Okoliš u kampu je neuređan i pun otpadaka, tim više što se udaljavamo od njegovog »centra«. U Pirovcu je uvala kod motela uzorna, ali plaža ispod odmarališta »Esplanade« i »Auto-Dubrave« je zapuštena. Vidljivo je da se ne čisti. Isto tako niti onaj najuži pojas od metar-dva uz obalu.

Vodičke plaže su prenatrpane (a bit će ovih dana još i više), ali je činjenica da su neke nečiste. Tu ima svačega. Osim toga, svatko se tamo ponaša onako, kako ga je god volja. Međutim, to o kupacima je osebna priča. Na Jadriji je stanje nešto bolje, ali ima predjela na koja se zaboravlja.

Martinska? Ovdje je stanje najlošije, pa se i po tome vidi da je Martinska preopterećena. Borova šumioca desno od restorana sasvim je zapuštena. Tu se od otpadaka i požutjelog papira ne može uopće prići. More uz pri-

stanište sasvim je nečisto i puno nanosa, a upravo se tu kupava najviše djece. Uvale na suprotnoj strani pristaništa pokazuju visok stupanj nemara. Pune su otpadaka od jela, tragova hrane, razbijenih flaša i posuda, odbačenih kućina natopljenih motornim uljem itd.

Plaža u Zlarinu kod vile Makale može da zadovolji, ali na onoj preko zaljeva još se nedavno moglo naći građevinskog materijala. Slična je stvar i u Krapnju (Brodarica).

Lijepu uvalu Zaboriči i njenu pjeskovitu plažu nitko i ne pomišlja čistiti, premda je na njoj svakog dana sve više kupaca. Primošten, opet, i ovdje pokazuje bolju sliku, ali ne u potpunosti. Dio kupališta pored puta koji vodi do kampa nije uredan.

Postoji još niz mjesta koja posjećuju osobito motorizirani turisti, ali još nema inicijative da se ta mjesta malo dovedu u red.

Nije nimalo lako održavati te plaže i kupališta, na tako širokom području, pogotovu u vrijeme kada su toliko »eksploativirana«. Tko će se i kako starati o njima trebalo bi možda rasprijeti (ukoliko to formalno nije već riješeno).

Čista kupališta, uvale, pristaništa i more značna su propaganda našem turizmu. Sve ono što se u tom pogledu propušta djeluje protivno.

Dosta prijekora treba uputiti i našim kupacima, jer ih se veliki broj ponaša sasvim neodgovorno. Vidio sam grupu mladića, koji su, pošto su ispraznili bocu vina u jednoj uvali Martinske, našli za potrebno da flaušu razbiju u komadiće i to baš o šljunak po kojem se hode.

Jedan stepen higijene na našim kupalištima, tek čeka da bude dostignut. J. Č.

PRIMOŠTEN Brzi uspon i velike šanse

Opis ovog slikovitog mjesta ne iscrpljuje se samo u činjenici, da je ono slično sv. Stefanu u Crnogorskom primorju. Po svojim uvalama i crnogoričnim šumama, Primošten je konkurent Makarskom primorju, po sunčanoj klimi pandan Hvaru, a po slikovitim terasastim vinogradima, gotovo bez premca na Jadranu.

Poznato je kako domaći i strani posjetioci hvale Slanicu, vodičku i zlarinsku plažu, ali sam se, poput mnogih, mogao uvjeriti da je uvala »Velika Raduča« u Primošteni najbolja plaža na čitavom našem području.

Za vrijeme ručka u esperantističkom kampu razgovarao sam sa 22-godišnjom Austrijankom, inženjerom kemije, Ingrid Barthaler i njenim mužem Karlom, Dobro poznaju Jugoslaviju i naše turističke prilike, jer još od 1959. godine dolaze na Jadran. — Bila sam dva puta u Splitu, dva puta u Novom Vinodolskom i jednom u Senju, kaže Ingrid: Sve su to divna mjesta, ali je Primošten izuzetak po tome, što su se u njemu stekli svi najvažniji elementi potrebni pravom odmoru.

Osim toga, Ingrid nema dovoljno lijepih riječi da bi izrazila svoje zadovoljstvo sa primoštenskim ugostiteljstvom i pravim, nepatvorenim specijalitetima. Jastozi su, po njenom mišljenju, »nešto fantastično«.

Bili smo u Francuskoj, Belgiji, Italiji i Njemačkoj, priča njen muž, ali takovo bogatstvo jela izvanrednog ukusa nisam vidjeli. Inače od 1957. god. od kada putujem nigdje nisam vidio toliko progressa kao kod vas. Ranije nije bilo gotovo ničeg, osim prirodnih ljepota. Sada imate hotele, novu cestu, kampove i motele, moderne restorane.

Tako priča ova »minijaturna« austrijska obitelj. No, čuo sam do sada, osobito od omladine, kako u Primošteni nema nikakve večernje zabave. Stranci se na to ne žale.

Treba znati što traži odmor, a što obična razonoda, rekao mi je jedan Čeh, koji je posjećivao Dalmaciju i prije rata. Ne vidim razloga zašto bi, recimo, muzika za ples značila nešto za zabavni život. O drugim vidovima djelatnosti moglo bi se govoriti.

Dvije Zagrepčanke, Nada Pačić i Zdenka Huljev (prava student Više upravne škole, a druga diplomirani liječnik), rekly su o Primošteni:

— Divan je i romantičan. Dolazimo svake godine, već po treći put i stanujemo kod mještana. To su divni ljudi. Veoma gostoljubivi i uslužni. Njihov odnos prema gostima najdjelotvornija je reklama za ovo mjesto. Ugostiteljstvo nije skupo kao drugdje, ali bi za naše prilike moglo biti i pristupačnije.

To su bili samo neki od usput zabilježenih primoštenskih razgovora. O brzom usponu Primoštena na tabeli poznatih turističko-rekreativnih centara, iznijet ćemo samo nekoliko podataka radi usporedbe. Prije devet godina (1955.), ovdje je bilo zabilježeno 1.789 noćenja domaćih i 127 noćenja stranih gostiju. U 1961. godini Primošten je imao 11.324 noćenja, od čega samo stranih 3.346. Prošle godine broj noćenja popeo se na 32.000, od čega je više od jedne trećine otpalo na strane goste! Ne treba zaboraviti, da je to bilo u vrijeme kada se gradila magistrala i cesta bila zatvorena.

Dalje, u Primošteni je 1955. godine bilo svega 24 domaćinstva koja su se bavila turizmom. Ona su nudila tačno 60 kreveta. Broj ležaja u protekloj godini popeo se na 430. U ovoj sezoni ima ih preko 500.

Historija ovog naselja nam je poznata, kao i grupa mladih astronomia iz Zagreba koji su se pročuili svojom knjigom »Drama u svemiru« i koji su i dali ideju da se osnuje ovaj kamp, poznat i pod imenom »kamp ljubitelja mira«. Danas on ima oko 400 stalnih gostiju, stalno se proširuje i modernizira. Postojećim restoranom i izgradnjom 4 paviljona sa 80 ležajnih visoko-komfortnih kapaciteta, nije kamp u mogućnosti da udovolji svim potrebama, osobito u ugostiteljskim uslugama. U mogućnosti je za kampište iz obilježnjeg auto-kampa, ali ne i za sve stalne goste, jer kapacitet restorana je svega 180 mjesta (dok kuhinja može dati i do 500 obroka). Tako je u samom restoranu teško poslužiti sve goste od onih stalnih do prolaz-

nih. U kampu esperantista ističu da je neophodno čvrsto stati na tome da se prošire kapaciteti restorana, koji bi obuhvatio ne samo ono što se sada može popuniti, već i 250 novih ležajnih kapaciteta koji bi se dobili izgradnjom novog hotela. Hotel je, kažu ovdje nužan. U vezi s tim nije nerealna kombinacija koja ide za tim da se turistička sezona u Primošteni produži sa sadašnje tri mjeseca na 7 do 8 mjeseci u godini. To bi se postiglo postavljanjem centralnog grijanja i izgradnjom bazena toplih morskih kupki.

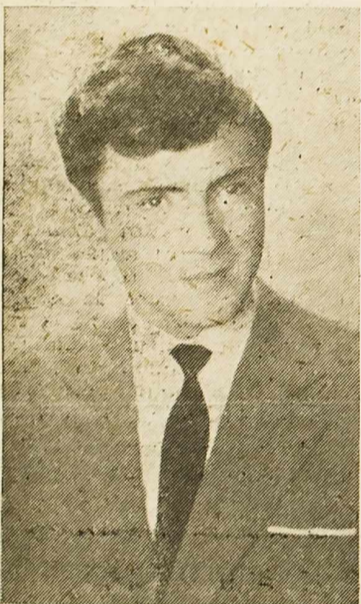
Ima jedan momenat ističu u esperantskom naselju, s kojim svakako valja računati, a to je izgradnja aerodroma kod Trogira. Zar on ne bi značio nešto poput magistrale? Kad on bude izgrađen, moći će se praviti zimski aranžmani sa skandinavskim zemljama, kojima naš ambijent i klima odgovaraju. Zapaženo je da je Dubrovnik baš prošle godine iskoristio u turizmu ravno 210 dana i to baš zahvaljujući zrakoplovnim vezama. Potrebno je samo, kažu ovdje, »preduhitriti« izgradnju aerodroma kod Trogira i to tako, da novi objekti već budu na vrijeme gotovi.

Zamisli su veoma originalne. Prema njima (a ima velikog izgleda da ne ostanu samo zamisli!), išlo se i dalje s izgradnjom objekata u obliku paviljona, koji bi bili povezani sa centralnim restoranom u staklu. To bi iziskivalo i potrebne prostorije za zimski odmor i razonodu. Nacrti za sve ove već su izrađeni. Treba još da budu odobreni. Već ove zime restorane se neće zatvarati kao do sada. Uvest će se butan-peći i zimski turizam na ovom blagom, podneblju, može otpočeti svoju probu.

Inače, život u ovom esperantističkom centru veoma je raznolik. Održavaju se tečajevi na esperantu, seminari i priredbe. U posjet dolaze mnogi poznati esperantistički stručnjaci iz čitave Evrope i drugih zemlja. Nedavno je ovdje boravio Hugo Kraus, predsjednik esperantista Austrije.

Danas na ovom šumovitom poluotoku boravi ukupno oko 900 gostiju koji su za svoju rekreaciju izabrali mjesto koje već sada mnogo može pružiti, ali koje obećava još daleko više.

Tekst i snimke: J. Čelar

Zanimljivo bi nas kakav je bio odaziv šibenske omladine za rad u ovoj brigadi?

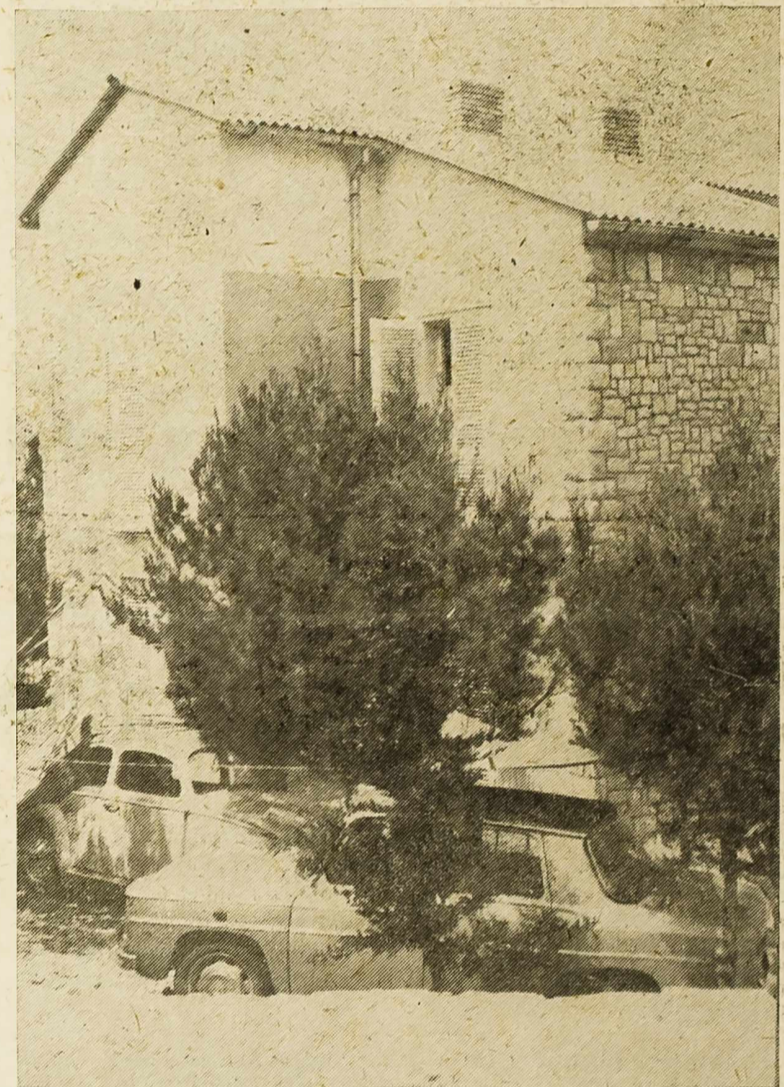
— Omladinci naše komune su se uvijek u ovakvim i sličnim akcijama na poziv odazivali masovno i s velikim oduševljenjem. Ovaj polet, što me vjeruje posebno raduje, nije izostao ni ovom prilikom. O tome, zar ne, veoma dobro govori i činjenica što je broj prijavljenih bio nekoliko puta veći od broja brigadira koje naša komuna treba dati u brigadni sastav.

Da li se našlo neko rješenje?

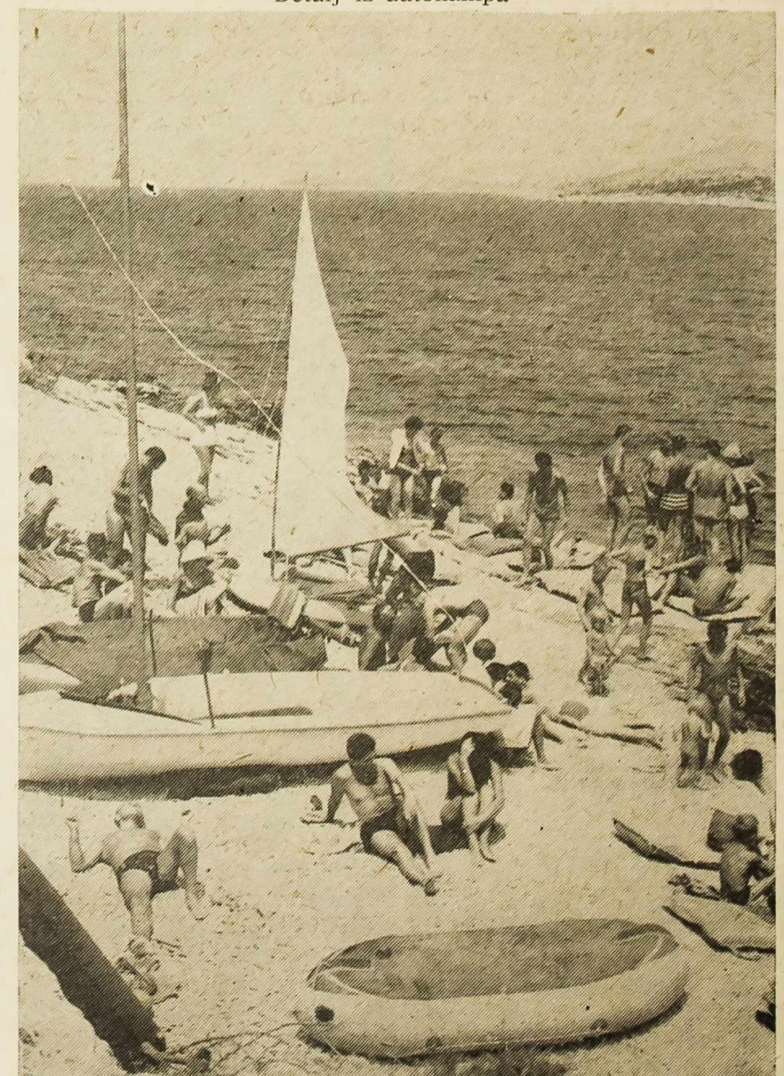
— Jest. Da bi tim plementim željama mladih bilo udovoljeno, naš Općinski komitet stupio je u vezu s Gradskim komitetom iz Zagreba za odlazak brigade na radnu akciju što je u toku na objektu nasip Save — Zagreb. Ta brigada također kreće ovih dana. Kada o svemu ovome govorimo, mislim da je prijeko potrebno istaći stav CK SOJ-e, da prvenstvo za odlazak na radne akcije imaju dobri učenici, pa je ta korisna preporuka i o ovom prilikom u potpunosti primjenjena. To se, čini mi se, veoma pozitivno odrazilo u našim školama, pa i radnim organizacijama.

Gdje će brigada raditi, na kojem području? Osim rada, da li vam je ponato hoće li biti organizirane zabavne akcije, seminari, kursevi i tome slično?

— Prije svega, reći ću vam da će naša omladinska radna brigada raditi na dionici Kolašin — Bijelo Polje, a bit će smještena u naselju »Graditelj« nedaleko od Kolašina. Što se tiče drugog dijela pitanja, mogu reći da ni ovoga puta jedini i isključivi cilj nisu samo radne akcije na toj dionici Jadranske magistrale. Za mlade bit će tu uz rad i mnogo toga što će im slobodne časove ispuniti zabavom, vedrinom — svim onim što će omogućiti da omla-

Detalj iz autokampa

Pogled na plažu

